

MAGYAR VIDÉK

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY

Megjelenik: minden Szombaton.

Előfizetési feltételek:

Egy évre . . . . . 4 ft.
Félévre . . . . . 2 ft.
Negyedévre . . . . . 1 ft.
Egy szám ára . . . . . 10 kr.

A lap kiadói hivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésében van, hová az előfizetések küldendők, s minden egyéb küldemény is csak oda czímezendő.

Hirdetések

négyszet centimetryni tér szerint számítanak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterest 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.

Nyitit tér petisoronként 10 kral szánittatik.

A szellem ünnepe.

A legprimitívebb vallási fogalmakkal bíró népek is tudnak regélni egy jó és egy gonosz szellemről, s az ezek között folytatott harcokról, s jelképezze bár amazt a Nilus ichneumonja vagy az indus öserdők fehér elefántja, emezt pedig a perzsák Ahrimanja vagy a zsidók Belzebubja: mégis mely jelentésű e hit még akkor is, ha az illető vallás magában véve nélkülözi azt az erkölcs-büleséleti alapot, a mely szükséges arra nézve, hogy üdvös hatása legyen a vallásnak az egyén és a nemzet, a család és a nép kedélyének, erkölcesének, jellemének nemesítésére.

S vajjon miben áll e hit nagyjelentősége?

Abban, hogy kifejezi azt, miszerint az azt táplálóknak fogalmuk van a rosszról és a jóról; hogy tudják, miszerint e kettő egymásnak született ellensége.

Igaz, hogy e hit nyilvánulása nem mindig olyan, hogy a philosophus rámondhatná a placetét. A rosszról is, meg a jóról is különböző fogalmak uralkodnak, s e fogalmak gyakran oly ellentétesen divergálók, hogy azokból, vagy jobban mondva azoknak összegezéséből ki-

indulva azt lehet mondani, hogy tulajdonképeni „rossz“ nem is létezik, hanem valaminth a hideg physikai felfogás szerint nem egyéb, mint a melegnek, a hőnek egy alsóbb foka, úgy a rossz is csak egy neve a jónak. Persze ezen tant mi sem büleséleti, sem erkölcsi, sem pedig vallásos szempontból nem acceptálhatjuk.

Visszatérve a rossz- és a jóról szóló hitre, éppen most, a szellem győzelmi ünnepe, időszerűnek találjuk vele foglalkozni.

Foglalkozunk vele, mert társadalmunkban is észlelünk egy harcot, mely előbb-utóbb végzetessé válhatik.

Értjük az anyagságnak az idealismust, a vallás ellen folytatott harczát.

Azt mondhatná talán valaki, hogy hiszen az anyagság győzelme is a szellem győzelme leend, mert szellem nélkül egy téren sem lehet boldogulni.

Én meg azt kérdelem, vajjon az a szellem fog-e győzni, a mely győzött akkor, mikor a keresztényen hit szerint a nagy mester tanítványai szélylyel mentek hirdetni a világnak az igazságot? Az a szellem fog-e győzni, a mely szellem azokban lakozott és diadalt ült, a kik

szent meggyőződésükért a vértanuk kintel, halálával multak ki?

Nem, az a szellem, a mely az anyag ságot viendi győzelemre, egészen más szelle

A társadalom gonosz szelleme az, — emberiség Ahrimánja.

Az a szellem az, a mely a keblet az tonbeu való hittől fosztja meg, s ad helye semmit. „Nihil“-i! Az a szellem az, a mely ha győzelemre jut, az „anyag és erő“ e bereit hozsianna-kiáltásra fogja készíteni, a egyszersmind romba dönti a szívnek legszentel templomát.

Nem jöslat ez, hanem a mindennapi t pasztalatóból merített erős meggyőződés. Pillan sunk körül. A kik a szerenese szekerén ül megfeledekztek arról, hogy egykor ki is dű hetnek belőle; s elfelejtették azt a kis virág táplálni s gondozni, a mely oda van ültety minden ember szívébe: azok a szerenese sz kerének feldölte után nem képesek ismét lábi állni s gyalog folytatni az élet tövises pályájá. És miért nem? Adjon erre választ a hazud nem tudó statistika. Mondja meg ez, hogy h nyan törnek saját életük ellen, és miért? Mondj meg a statistika, hogy azok a főnkre ment mi

T á r c s a.

Jellemző vonások különcökről.

Vannak bizonyos anomalis állapotok, melyek a lelki épség és betegség közt foglalnak helyet. Az ily állapotban sülendőket rendszeren különcöz, túlzó, bizarr embereknek szokás nevezni. Az ily emberek szabály szerint nem mondhatnak betegeknek ugyan, — noha az alap, melyben az anamolia gyökeret ver, már nem tökéletesen ép, valamint hogy nem egészséges már lelki állapota sem az efféle bizarr embereknek.

E köros jelenségeket előidéző lélekvesztő állapotot behatóan vizsgálván, annak származását kutatjuk és fűrűkesszük, a legtöbb esetben azon megállapodásra jutunk: miszerint az, hosszú időn keresztül táplált túlságos szenvedélyek, az ifju korban el nem nyomott tökéletesen ép, a saját egyediség elhanyagolása és az életrendszabályok iránti közönyöségnek közvetlen kifolyása.

Közönséges életben nem igen törődünk ily dőre különcökkel; az ember legfeljebb mosolyog felettük, (természetesen addig, míg azok a közbiztonságra nézve aggályosokká nem válnak) Akarhány embernek meg van a maga „bogara.“ — mindazonáltal a legtöbb a saját maga gyengeségét, felebarátiával szemben vajmi jelentéktelennek tartja, s ha mi egyetlen vagy másikat „bogarai“ miatt észlelőnek neveznek is, azt éppen komolyan nem gondoljuk, távolról sem sejtjvén még csak ama keskeny válaszfalat, mely az efféle embereket az örültek házából elválaszt.

Seume nyilván igen messze megy feltevésében, midőn az összes emberiség $\frac{1}{10}$ -ed részét eszelősnek, $\frac{3}{10}$ -ed részét gazembereknek, míg csak $\frac{1}{10}$ -ed részét comme il faut embereknek tartja. No de térjünk most már át egyes különcökre vonatkozó példaesetekre;

Ismeretes Newtonról az adoma: Mig ezen híres mathematicus és csillagász szellemileg fenn a csillagzatok között tévovázott, — addig szakácsnéja a „földi“ Newton számára szakértői önmegelés-készíté a vacsorát. Midőn a vacsora már az asztalon gözölgött, ismételve hívta urát az asztalhoz s utóbb már fenhangon kiáltva, anélkül azonban, hogy a tudós még csak feljeje is nézett volna. Newton sokkal nagyobb és fensőbb állatokkal bibeledött, mint pl. a nagy és kis medvével, az oroszlan és sással, — semhogy egy csirkét figyelemre méltatott volna.

Az égről a földre többször megkísérlett haszaltan hívás után felhagyott a szakácsné fáradozásával s az asztalon levő pecsenyét sorsára hagyta. E közben tudósunk egyik barátja jelenik meg, kinek a szakácsné panaszos szavai, (mert az baját ennek elpanaszolá) annyira szívére hatott, hogy az úr helyére ülve, a csirkét csupa sználomból egész kedélyesen elfogyasztotta s a lerágott csontokat visszatévén a tábla, azt fedelével gondosan betakarta.

Később bejön Newton, észreveszi barátját, üdvözli őt röviden s engedelmet kér tőle, hogy vacsorálhasson. Már ekkor az asztalnál ült, leemel a tálról a fedelet s megpillantja a le- és megrágott csontokat. Fügig pirulva és elszegyenytve homloka elé üt s a nem messze tőle egész nyugodtan ülő barátjához fordulva megjegyzi: „Lám-lám, nem is tudtam, hogy voltaképen már vacsoráltam.“ New-

tonnak ez s egyéb ily vonásai szolgálhattak ok arra, hogy kortársai közül némelyek elmezavardóttak tartották őt, holott valójában szelleméne egész erejével tanulmányán csüngött és dolgozott miközben — megtörtént, hogy körülötte mindenről megfeledekzett.

Neander ama tudós protestans tanárról beszélik, hogy időnyerés végett közelebb bérelt ki lakást az egyetemhez. Azonban eleinte nemcsak, hogy ez által nem nyert időt, de sőt vesztett is; mei új lakásáról rendszeren korábbi lakására ment s onnan az egyetenhez, úgy menet, mint jévet alkal mával. Eszmetárgya annyira elragadta, hogy a távol ságról egészen megfeledekzett.

Egy alkalommal fürdőhelyre utazott, hogy meg ronsolt egészségi állapotának üdülést szerezzen. Utazása közben egy kis városban valahogy egy ócsk codexet lelt, melybe annyira elmélyedett, hogy fürdő és betegségéről megfeledekzett, csak hetek mulva találtak reá codexe melletti olvasásánál.

A magába zárkózott szellem, gyakran megfeledekzik idő és távolságról; ezt sokszor tapasztalhatjuk a valódi örülteknél.

A szórakozottság egy sajátserű esetét a külföldben genialis Hoffmann életéből merítjük. Ennel nejevel egy alkalommal egyik barátja Dr. Wagne találkozott, ki férje hogyléte iránt kérdezősködött. A megkérdezett nő a többek közt megjegyzi, hogy férje jelenleg egy operán dolgozik s megkéré Dr. Wagnert, hogy látogassa meg férjét „s ha úgy tetszik.“ — folytató a nő, — „mindjárt együtt mehetnénk.“ Wagner a meghívást örömmel fogadván elmentek együtt Hoffmann zongoraművész lakására. De meunyre elbáméskodtak, midőn a zongora mellett Hoffmanné asszony felső rubájában és kalapjáva

mosok, azok a gyógyíthatlan betegségben szenvedő tudósok miért tekintik az életet lyél tehernek, a melyet nem tudnak vagy jobban nem tudnak: nem akarnak tovább viselni? De igaz, a statisztika nem foglalalkozik a kedély és szív szellem- és erkölcsi világának tüneteivel; a statisztika csak azt mondja, hogy az illető öngyilkos bukott, beteg vagy egyéb hasonló bajban szenvedő volt, és nem mondja egyszersmind azt is, hogy az illetőnek nem volt Istene. Pedig ez tulajdonképeni oka az elkövetett öngyilkosságnak. A kinek Istene van, az nem tudja el magától az életet mint valami hasznaveletlenül rongyot; az tűrni és szenvedni, tudni, hogy a jó szellem ereje lakozik benne, azon a jó szellem, a melynek diadalomra jutását a kereszténynek milliói pünkösdkor ünneplik meg.

Ha tehát e szent ünnepeken főházt külföldön a mindenség urához, foglalja magába a főháztunk azt a hön táplált óhajt: vajha a jó szellem diadalmaskodnék az anyagiság vést szellemén!

— I.

Két újabb körlevél a képviselő választások alkalmából.

I.

A budapesti „kereskedelmi csarnok” körlevele a kereskedelmi tisztelteknek:

Budapest, 1881. május havában.

Közudomás, hogy Európában nincs alkotmányos állam, melynek törvényhozásában a kereskedelem és ipar érdekei esekelybén arányban lennének képviselve mint hazánkban. Ezen jelenség történeti időke — mi az 1848-ik év előtti időket illeti — a polgári egyenlőség hiányában, majd az alkotmány helyreállítására irányzott küzdelemben keresendő. Ezen küzdelem minden egyéb érdeket háttérbe szorított, és csak természetese, hogy az ország választó körületei majdnem kivétel nélkül, oly férfiakra irányították figyelmüket, kiket az alkotmány megszilárdítása érdekében harckésznek hitték. Azóta a tisztogyű lényeges átalakuláson mentek keresztül. Országgyűléseinken a küzdelem tárgyát többé nem az immár szilárd alapokra fektetett alkotmány, hanem a békés fejlődés kérdései képezik. Ezek között kiváló, sőt bizvaszt állíthatni: első rangu helyzet foglalkozik el a kereskedelem és ipar, szóval: a közgazdaság és a vele kapcsolatos tárgyak. Jogos és méltányos, és a közérdek követelménye, hogy ezen kérdések megoldásánál azok szakszerű befolyása, körül szó van, minél hathatósabban működjék.

Ezek megmondolása vezérelte a tiszteltek

legnagyobb buzgalommal és hévvel játsza egy főlegyet pillantottak meg. A megérkezettek óvatossan a zongorához közeledvén, — az atlaszkalap alatt zenki mást, mint Hoffmann ur elérékenyült arcát emerték fel. Ezek erre hangos kacajba törtek ki, a művész ekkor vette még csak észre furcsa állapotát s felük együtt nevettek. Elbeszélő ezután, hogy dalműjében elmélyvedt pongolában neje szóján keresztül haladván, szórakozottságában neje halaját tevő, s felsőruháját ölt fel a magáé helyett.

Sajátságos physikai aberrációt képez tehát a szórakozottság. Megkülönböztetendő azon szórakozottság, mely egy és ugyanazon absztrakt tárgyhoz folytonosan mintegy ragaszkodva, szeméit mintegy a lélekre mereven függeszti, hogy azt megértse; mely mellett minden egyéb tárgy előtte eltűnik, — ama szórakozottságtól, mely bármely tetszés szerinti tárgy által csak pillanatnyira s futólagosan lett elragadtatás által idéztetik elő úgy hogy abban a pillanatban egyéb tárgy figyelmen kívül marad. — Az első, egy pontra irányzott, nagy figyelmességet, onellévedést egy tárgyban; míg a második, figyelem és szellemi erőtlenséget jelez. Az előbbi mely gondolkodásról, holott az utóbbi jelenség gyenge elméjű egyéneknek nem ritkán fordul elő. Azonban a kétnemű szórakozottság össze is ütözköthet s így nem lehet pontosan meghatározni, vajjon egyik vagy másik különöz melyik osztályba sorozandó. Ilyen esetek Dr. Kohnbaum említett fel jelszül:

Egy — különben általános tisztelben részessült tudományos tanár előadásában néha annyira eltért ferdeségei által a józan emberi észről, hogy azokat haligatói összegyűjtötték, és „Unsinnia Pfifferina, 150 ostoba ferdeség mellett több ékesszólási függelék és mulattató képleteket tartalmazó gyűj-

alóított „Magyar kereskedelmi csarnokot” ahhoz, midőn elhatározta, hogy hazafini közlekedésének ismeri a vele hason irányt követő körkél erkölcsi befolyása egész súlyával oda terekődni hogy:

a.) a küszöbön lévő országgyűlési választások alkalmával parlamentünkbe az ipar és kereskedelem mind több szakszerűen képzett, és feladatuk magasztalan álló képviselői küldésének;

b.) hogy azon esekely szám, melyben az ipar és kereskedelem eddigelő saját közege által volt képviselve, ha nem szaporítható, legalább továbbra is fenntartassék;

c.) hogy az ez iránybani képviselet hiányában az ujonnan megválasztandó képviselőket az ipar és kereskedelem érdekeinek felkarolása kiváló figyelembe ajánlassék.

Ebbeli törekvésünkben a napi politika kérdéseitől egészen eltekintünk. Előttünk egyes egyedül Magyarországi közgazdasága felvirágzásának magasztos eszméje lebeg, és ha ahhoz fellépésünk által erkölcsileg bármily esekely mérvben járulni képesek voltunk, feladatunkat teljesítettük.

Ismerve zímek (a t. zím alatt működő egyet) hazalás érzelmeit, nem kételkedünk, hogy nagyjában körvonalozott nezeinket osztja és helyesek tartja. Hazafini tiszteltek kériük tehát, miszerint azokat ismert befolyása mellett terjeszteni és lehetőleg érvényre juttatni ügyekeztek.

Maradtunk

hazafini üdvözlettel

a „Magyar kereskedelmi Csarnok.”

II.

A nagy társadalmi befolyással bíró „Fővárosi Iparosok Köré” körlevele az ipartársulatokhoz:

Budapest, 1881. május hó végén.

Tisztelt ügytársak!

Az 1878-81. évi országgyűlési-cyklus végnapjait éli, és meg csak néhány hét választ el a nép bizalmának és akaratának alkotmányos érvényre jutásától. Régi mondas, hogy minden nemzetnek oly parlamentje és oly kormányja van, mint a milyent megérdemel. Nem mondhatjuk ugyan hasonlólag azt, hogy minden ország iparosztálya számára oly törvényeket alkottatnak, mint a minőket az megérdemel; hanem bátran lehet azt mondani, hogy a minden kulturállamban fontos társadalmi és politikai szerepre bivatott iparos elem jótékony törvényes intézmények tekintetében legtöbbször ura lehet saját sorsának.

Jól tudjuk, hogy a népképviselet elve — korunk e legbelsőbb alkotmányos vívmánya — kizár minden merev törvényhozási érdekképviseletet, valamint meg nem fér az utatások avult intézményével sem; mindamelletti a legértékesebb alkotmányos polgárjogról való lemondást jelentené: ha az iparosok politikai hitvallással és elveikkel összeegyeztetni nem tudnák életbevágó anyagi és erkölcsi osztályérdekeiknek érvényesítését, — értjük az oly értelemben való osztályérdekeket, melyek nem

temény — ezim alatt napvilágra boesáthattak. A többek közt érintett gyűjtemény a következő abszurdumokról tesz említést a melyeknek hőse Lord, Sigson Pfiffer Spindelspecht:

„Mi ezúlrányosabb, — kéri tanítványait, — egy három- avagy egy négy lábú asztal? Egye bár a háromlábú? mert az mindenütt megáll és könnyen elkészíthető. Az ember egy deszkába négy lyukat fúr, azokba beleilleszt négy lábat s eként készen áll a három lábú asztal. — Mit csinált Lajos király halála előtt? Nos, nem tudják? no — hát — meghalt! — A császárné meghalt s egy 2 éves születlen fiút hagyott hátra. — Constantin császár halála után egy évvel a keresztény hitre tért át, s noha görög volt az anyanyelve, abban mindazáltal, tökéletesen jártas volt. — Nem lehet mondani ad coelum effere, vagy ad coela effere, mert mindkettő megszokott. — A Rajna esatorna nem hajókézható, mert nem bírja a vizet. — Lássá ön: ha ezen mondatot nem fordítja le helyesen, akkor ez úgy hangzik mintha az a mit lefordított, épen lett volna helyesen lefordítva. — A német jönsök jobbára asszonyok voltak. — Rabsely mellett ütökzet angolhoni I. Károlyra nézve föltötte gyűzelmes és díeső vala; mert: elvesztvén egész hadseregét, skótokhoz menekült és azok által elárulatott.”

(Folyt. köv.)

csak hogy nem sértsk más társadalmi osztályok érdekeit, hanem egyszersmind jól fellogott országos közérdek képviselnek.

Igy értjük s csakis így helyesellhetjük mi azon meg-megújuló mozgalmat, mely az ipar és kereskedelem érdekeinek hatályosabb törvényhozási képviseletét előzoza, s melynek e szerint értelmeltül kell hagyni az egyéni politikai meggyőződést, ha a gyakran elkeseredett alkotmányos harcban, egymással szemben álló országos politikai pártok rokonszenvére és erkölcsi támogatására jogot formálni akarunk.

Az iparügyek felkarolása nem képezhet egyik politikai párt számára sem monopoliutum. Támogatást várhatunk és kell követelnünk a kormány-párttól épugy, mint a mérsékelt ellenzékétl vagy a függetlenségi párttól. És e támogatást meg is fogjuk nyerni, ha mi magunk tömörülünk és mi magunk egyetértünk arra nézve; míg a törvényhozási legsürgősebb feladatai az iparügyek körül.

Az alulirt választmány, mely már a legközelebbi fővárosi keresk. és iparkamrai választások alkalmával kitűzö — és pedig legteljesebb sikerrel — az ipar és kereskedelem feltétlen nemzetes irányban való fejlesztésének zászlaját, köteletségének ismerte a maga részéről is a t. pályatársak figyelmét felhívni arra, hogy a közleg képviselőválasztások alkalmával közös léterekeinek parancsolta köteletség bármily reánk oda hatni, hogy:

1-ször: ott, a hol a politikai pártviszonyok megengedik, oly férfi ajánlassék a képviselőjelöltiségre, a ki vagy maga a megkívántó parlamentáris előképzettséggel bíró iparos vagy kereskedő, vagy pedig a kinek előlete garantált nyujt arra nézve, hogy kellő gyakorlati tájékozottsággal, de egyszersmind kellő akaratall és függetlenséggel bír az elhanyagolt iparérdekeknek érélyes és szakavatott szószólója lenni;

2-ször: azon bármely politikai párthoz tartozó képviselőjelölt, a ki körül az iparos választók zöme csoportosul, ismertessék meg a hazai iparosság jogos kívánalmával, oly ezéllből, hogy az idevőleg érdekek támogatására nézve esetleg ünnepléses ígérteit is tegyen.

Különösen kívánatos, hogy a II. országos ipargyűlés határozataiban foglalt következő kérdések tekintetében nyerssek meg a képviselőjelölt leendő támogatása:

1. Az ipartörvény gyökeres módosítása eszközöltessek egyfelől a társulati kényszer, másfelől annak alapján, hogy önálló kézműiparos csak az lehessen, a ki igazolni képes hogy megkezdendő iparát tanulta;

2. a keresk. és iparkamrákról szóló törvény módosítások oly irányban, hogy ezen, az iparosok adóállériból fentartott intézmények az iparérdekek hatályosabb és függetlenebb képviseletet nyarjenek;

végre valahára kerüljön a törvényhozási elé e két törvény revíziójára vonatkozó novelláris törvényjavaslat;

3. vétessek fogamatba az alsóbb fokú ipariskolák országos szervezése, a szaktestületek, a község és az államunk törvény által megállapítandó arányos hozzájárulásával;

4. törvényhozásilag szabályoztassék a vásáruigy, oly módon, hogy az engedélyezendő országos vásárok száma arányban álljon az egyes városok és községek forgalmi jelentőségével;

5. törvény rendelje el az állami és közhatalmi szükségleteknek kizárólag a hazai ipar által való fedezését;

6. törvényhozásilag rendeztessek a hálázás és a vándoraktár-üzlet, továbbá a fegyver-ipar, oly irányban, hogy a tisztességes teherviselő helyi ipar és kereskedő jogtalan és méltánytalan károsadást ne szenvedjen.

Mindmegamnyi szerény és méltányos kívánalmak ezek, oly szerények, a melyeknek messze tulmennek a külföld iparosainak igényei kormányall és törvényhozással szemben. A nagyiparnak adandó állami kedvezmények tekintetében a kormány az imént megtette a kezdeményezést; nagyon itt az ideje, hogy a kézműiparra is gondoljon, melynek százezernyi családát kell fenntartani, s melynek nem csupán a külföldi korlátlan versenyyel, hanem egy-egyszersmind a pusztító szervezetlenséggel és kontárkodással is meg kell küzdenie. Elég volt a jóakarattal hangoztatásból, az ígértekből és enquetekből; cselekvésre, tényekre van szükség. Ennek szorgalmazását vegyék fel minden pártképviselőjelöltjeink programjukba, jogosan kívánhatjuk ezt tőlük. — s annak idején kériük számon tett ígérteik mi-kénti bevalását.

A jövő országgyűlés hivatva lesz az új ipartörvényt megalkotni s a többi fontos iparérdekek felett dönteni. Az eddigi jelenségek kevés szószólókat nyujtanak arra, hogy úgyünk szakavatott szószólóink eddigi esekely száma növekedjék, sőt inkább valószínű, hogy az élére állított pártküzdelmek következtében még esökenni fog. Annál inkább kötelelenségünk minden alkotmányos eszközt felhasználni arra, hogy legalább a jelenlegi esekely iparos népségű kerületek országgyűlési képviseletét megismer-

kedjenek helyzetközeli és sérelmeinkkel, és leg-
alább szavazatukkal mozdítsák elő a várua várt ád-
vös törvényhozási reformokat.

Hazaifni tisztelettel

A fővárosi iparosok köre választmányáa.

Vidéki és helyi hírek.

Pap János kir tanácsos urhoz mint értesül-
nök — táviratilag kérdést intézett a mérsékelt el-
lenzék párt végrehajtó bizottságának elnöke, Bittó
István ur ő exelentájáa, vajjon elhalasztható lenne-e
Ráth Károly urnak f. hó 6-ára czélbavett beszám-
oló beszéde, miután a párt érdekében a központ
részéről fontos hivatalos kiküldetést nyert Ráth ur
éppen a pünkösdi ünnepekre. Pap kir. tanácsos ur
táviratilag, azt válaszolta, hogy a választó közön-
ség szívesen fogja venni, ha az érdekelte várt be-
számoló beszéd június 12-ére vasárnapra tüzetik
is ki. Miről a t. választó közönséget ezemel rész-
közönlök is értesítjük.

A helybeli 48-as párt május 29-én d. u. 5
órák a városi rajziskolában népes értekezlet tar-
tott. — Elnök Lazányi Béla ügyvéd a gyűlést meg-
nyitván, jelenti hogy képviselőjelöltül a végr. biz.
Tömös váry László urat ajánlja, kit ő is me-
legen ajánl a választók bizalmába. — Ezután Teuf-
el ügyvéd, a párt egyik jegyzője, — jól átgondolt
beszédében fejtegette a jelenlegi politikai állapota-
kat, kérve a választókat, hogy Tömös váry László
urat, a pápai 48-as ellenzék párt képviselőjelölt-
ül tekintésék, s megválasztását a lehetőleg elő-
mozdítani szíveskedjenek. Többen helybeli jelölttel
ajánlatnak, de végre határozatba ment, hogy a párt
egy h a n g u l a g ő t lépteti fel s e czélból 3 tag-
ból Lazányi Béla, Teufel Mihály és Schirkuber J.
urakból álló bizottság fogja őt felkérni a jelöltség
elfogadására, s programbeszéde megtartására. A
programbeszéd megtartására a határidő még nincs
kiszve.

A dunántúli kerület biztósó szövetségének vá-
lasztmányáa május hó 29-én d. u. 3 órák a város-
ház nagytermében gyűlést tartott. — A vidéki vá-
lasztmányi tagok közül Csirke István devesceeri al-
parancsnok és Krausz Adolf János házáról voltak je-
len. — Elnök P. Szabó Károly a gyűlést megnyit-
ván jelenti, hogy Lankovics József választmányi
tag elmaradását igazolta, a többi vidéki tagok el-
maradásukat nála nem igazolták. — Tudomásul ve-
tett. — Jelenti továbbá, hogy a felhívás az egy-
letekhez a statisztika tárgyában — elküldött, de több
egylet a jelentést még nem küldte be. — A du-
nantúli szövetség kerületében van 16 új tagegylet
(12 régi) 7 egylet nem csatlakozott. 8 egylet vá-
rakozó állást foglalt el, 4 egylet a kerületi szövét-
ségbe belépni nem akar azért, mert tagjai az or-
szág szövetségnek; 13 egylet nem választott sem-
mit; 1 egylet pedig kitöröltte magát a szövetség-
ből. — Így tehát van a szövetségben 28 — a du-
nantúli kerületben 61 egylet; — kérdő ieket kül-
dött 36 egylet; a többi 25 egylet pedig felhívott,
hogy nyilatkozzék, vajjon beköldi-e, vagy nem a
kérdő ieket, ha beköldi, 8 nap alatt küldje be,
mert a határidőn túl el nem fogadjatik. — Az or-
szág szövetségének küldött tagsági díj fe-
jében 45 forint. — A nyári közgyűlésre nézve pedig
határozottatott, hogy az 1881. augusztus 27 és 28
napján fog megtartani, melyre az egyletek a meg-
jelensére azzal hivattak fel, hogy a közgyűlésen
magukat legalább 2 eglyennel képviseltessek, s hogy
küldöttük nevét, polgári állását s számát mielőbb

bejelenteni szíveskedjenek azért, hogy a választmány
magát az elszállásolás iránt tájékozhassa. — A nyári
közgyűlés ünnepélyének programja a
következőleg állapított meg: Augusztus 27-én:
1) fél 1 és fél 3 órák az érkező vendégek fog-
adattása a vasuti indóháznál. 2) 5 órák előérte-
kezet. 3) 6 órák a pápai egylet által készített
„Gyakorlati szabályzat” gyakorlati bemutatása. 4)
8 órák ismerkedési estély a „Polgári kör” nyári
helyiségében. — Augusztus 28-án 1) Reggeli 5 óra-
k ebérsztó. 2) 7 órák az igazolványok előmuta-
tása s megvizsgálása. 3) D. e. fél 10 órák gyű-
lekezés az örtányán. 4) 10 órák díszmenet a vá-
ros később meghatározandó utczáin. 5) fél 11 óra-
k megkoszorúzásáa. 6) 11 órák a kerületi szövetség
közgyűlése. 7) D. u. 2 órák díszbéd a „Griff ven-
deglő”-ben 8) fél 6 órák gyűlekezés az örtányán. 9)
6 órák a pápai önkényes tüztöltő egylet dísz-
gyakorlata. 10) 8 órák a zártkörű táncvizigalom
kezete. — Ezzel a gyűlés néhány jelentéken
tárgy elintézése után — feloszlott. — ag.

A helybeli reform. jogakademia ifjúságától a
következő meghívót vették: A pápai reform. jog-
akademia polgári segélyegyletük jávára 1881. évi
június hó 15-én a helybeli fölvidékben s rtkörű ta-
vaszias táncvizigalmat rendeznek, melyre kívül czim-
zett urat (és családját) tisztelettel meghívja a re-
ndezőseg nevében Galamb Zoltán biz. tag. Beléptidj:
Személyenkint 1 frt. Csaldjegy (4 személyre) 3 frt.
Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirla-
pilag nyugtáztatnak. Tánc kezete esti 6 órák.
Kedvezőtlen idő esetén a mulatság jun. 18-án
tartatik meg. Jegyek a meghívó előmutatása mellett
előre válthatók Bernüller Gyula és Wajdits Károly
úrak kereskedéseiben az nap d. u. pedig a pöntárnál.

Köszönet nyilvánítás A polgári kör önnép-
élyes megítélés. alkalmával a könyvtár gyarapítására
felül fizettek. Polgár Péter ur 50 kr. Bernüller
Alajos ur 50 kr. Kaszka Ignác ur 50 kr. Hoek
Károly ur 40 kr. Bosnyák N. ur 65 kr. Adópenz-
tárnok ur 20 kr. N. ur 10 kr. Szenté J. ügy-
véd ur 1 frt. Polez Pál ur 20 kr. N. N. ur 10 kr.
N. N. ur 15 kr. Balogh Gyula ur 40 kr. Ahmers-
dorfer Gy. ur 50 kr. N. N. 10 kr. Horler F. ur 10
kr. N. N. ur 10 kr. Mihályi Antalné urnó 20 kr.
Egy mézárás segéd 10 kr. Visinger K. ur 30 kr.
Ostermann N. ur 20 kr. Mác ur 10 kr. Tamás
János ur 10 kr. Szvoboda Ede ur 10 kr. N. N. ur
20 kr. Banuér asszonyság 30 kr. Horváth József
ur 50 kr. Vid Károly ügyvéd ur 20 kr. Krausz. J.
N. ur 20 kr. Gelder Ferenc ur 20 kr. Hercz An-
tal ur 1 frt. Szinger ur 20 kr. Reguly Nándor ur
20 kr. N. N. ur 20 kr. N. N. ur 40 kr. Schwach
H. ur 11 kr. N. N. ur 10 kr., melyért a polgári
kör elnöksége ezután szívélyes mond.

Fogyasztási adóhoz. A legfontosabb élelmi
szerek u. m. a czukor, kávé, csokoládé kávépótlé-
ket (pótkávé) és sör, ápril 1-je óta fogyasztási adó-
nak vannak alávetve. Sok fogyasztó, tehát kiknek a
kellő eszközei, a pénz, megvoltak hozzá, még mie-
lőtt a fogyasztási adó életbe lépett volna hónapokra
beszerezni szükségletét; azonban a sokkal nagyobb
részt mely a napi-bevásárlásra van utalva, leginkább
sajva érzi magát a fogyasztási adó miatt megdrá-
gult árucikkkel által, s vagy nagyobb kiadást kell
tennie, vagy szükségletének, korlátozására van utalva.
Öromünkre szolgál tehát kijelentetni hogy külön-
ösen a hazai ipar tette feladatává, hogy legalább
egy czikknek háziasszonyainkat a takarékoság mód-
jával megismertesse, úgy hogy a fogyasztási adó
jával érezhető.

A magyar tanítók III. orsz. gyűlésének vég-
rehajtó bizottsága holnap ülészek Budapesten. A
„Pápa városi és vidéki tanítóegylet” ennek el-
nöke Bánfi János polg. isk. igazgató képviseli.

Műlovarda. A Holzmüller és Heppenheimer
igazgatósága alatti műlovarda 32 személylyel és
20 lóval városunkba érkezett. — Előadásait a sze-
metes téren tartja. — Nevezett igazgatóság min-
dent elfog követni, hogy a közönségnek élvezet-
estéket szerezzen. — Ajánljuk a közönség pártfo-
gásába.

Tűzesetek. F. hó 3-án reggel 1/2 órák a
hosszu utczán tűz ütén ki, mire tüztöltőink oda ér-
tek, már 2 ház lángokban állott, a harmadik pe-
dig szinte égni kezdett. — Derék tüztöltőinknek
azonban sikerült az egyiket megmenteni, meg a más-
sik kettő teljesen elégett. A kár nem nagy, mert
mindkettő biztosítva volt. — Ugyancsak f. hó
30-án az u. n. hatkerekű malom melletti istálló és
pajta gyuladt ki, de tüztöltőink gyors megjelenése s
egyöntötti működése minden egyéb veszélyt elhá-
rított.

Kis-Czelből írják nekünk: Tek. szerkesztőség!
Méltóságos Radó Kálmán ur, cs. és k. kamarás és
a vas megyei gazdasági egylet elnöke, méltóságos gr.
Széchényi Kálmán ur, mint a sopron megyei gazda-
sági egylet elnöke, Pick Zsigmond ur niezki bírtó-
kos és Dr. Nyiri Lajos ur, bpesti lakos, a nagym.
u. kir. közlekedésügyi miniszteriumhoz egy helyi
vasut építtetésének tanulmányozására engedélyt kér-
tek, mely az illetőknek egy évi időtartamra meg is
adott.

Az érintett vasut, a magyar nygati vasut kiz-
czzeli központi állomásától Kemeses Sömjén és Vö-
nőczek közt Királykútnak, Keeskőd és Kenyeri közt
a Répeze vidékén át Sajtos-Kálra, onnan a Bük-
cesregrihi czukorgyárak már létező vasuthálózatával
egybeolvasztása czéloztatik.

Ezen elmondott tényhez kevés vagy semmi
gyarapít sem szükséges. A vállalat életrevalósága s
az érintett vidékre való megszámlálhatlan fontossága
és használta, a terménydús és eddig az országos köz-
lekedésből majdnem kizárva volt rába-köz és ré-
pzevidéknek az összes vasuti hálózattal való össze-
kapcsolása oly lendületet adand vidékünk iparának
és kereskedésének, oly eddig elzárva volt piacokot
nyitand nyers termékeinek értékesítésére, hogy bizo-
nyosan minden józan gondolkodó ember, termelő,
és érdekelte, színebb és tágabb körben támogatni
fogja a nevezett derék urakat vállalatukban anán is
inkább, minthogy nevéik mint vidékünk iparának,
kereskedésének és gazdasági haladásának uttőrói jó
hangzással bírnak. Kemesesaljai.

Műlovarda.

Alulírottak tisztelettel értesítjük n. é. köz-
önséget, hogy 32 tag- és 20 lóból álló

lovarda-társulatunkkal

Pápa érkeztünk és előadásainkat má. június
4-én a „Szemetes-téren” megkedjük. Törekvő-
sünk oda irányuland, hogy a t. közönség igé-
nyeinek megfelelőhessünk és pártfogusukat kiér-
demeljük. — **Vasárnap és hétfőn két előadás
tartatik az első kezdete délután 4 órák a
másodiké esti 8 órák.**

Minél számosabb látogatásért eszedezve
maradunk kiváló tisztelettel

HOLZMÜLLER és HEPPEHEIMER.
igazgatók.

Kapható majd minden fűszer és csemege kereskedésben.

Takarékos háziasszonyoknak.

A bevásárlásnál csak Leitner-féle

uj „P á v a k á v é”

vagyis Leitner-féle

UJ FRANKHONI KÁVÉ

kérdő és vegye az általa használni szokott mennyiség felét, majd nyere-
nd belőle erős, jó zamatu és szép színű kávé, tehát a fele pénzért a legfi-
nomabb minőséget.

Egy próba elegendő arra, hogy a fentiek igazságáról meggyőződhessek.
A bizalomra méltó és meghitezett vegyészek Dr. Werner Th. a budszőlő
vegyelmzési műhely és műgyetemen igazgatója és Molnár János Budapest
város vegyészé és okleveles gyógyszerész ezen „uj Páva és uj frankhoni
kávé” vegyelmileg megvizsgálván, vegyvizsgálatukban határozottan kiemelték,
hogy ezen kávépótlék felette jó és nagy mennyiségű tápláló és vérképző alkat-
részszel bír.

Kapható majd minden fűszer és csemege kereskedésben.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség tud-
omására hozni, hogy

lisztkereskedésem

és lakásom

f. é. sz-György naptól fogva Corvin-utczáa,
275. szám alatt, a Rechnitzer testvérek
tulajdonát képező

Bischitzky-féle

háznak, Steiner Manó gabnakereskedő ur
háza felől részén van.

Kaphatni nálam mindenféle helybeni
múalmi liszteken kívül a legfinomabb bpesti

gőzlisztet és gőzdarát is.

Szíves bizalmát továbbra is kérve, kiváló
tisztlettel

Löwenstein Adolf

lisztkereskedő Pápa.

Leitner-féle uj frankhoni kávé!

Leitner-féle uj Páva kávé!

! Háziaszszonyok számára !

A valódi Franck kávé Franck Henrik fiától Linzbén, a Duna mellett

ha nem lenne olyan jó, nem támadhatnék meg annyi gyarástól és nem utánoznák mind feliratban, mind színben, mind utányomatban, sőt név- és védjegyben is.

Ennélfogva felhívjuk minden tisztelt háziasszonyt, hogy jól különböztesse meg a

valódi Franck kávé

a hamisítottól, a mennyiben a bevásárlásánál jól ügyeljen ezen aláírásra:

Heinrich Franck Sohn
Ludwigsburg

Azon gyárasok, kik nevünket félig vagy egészen hamisítják, csak megakarják Önöket csalni.

Kérjük tehát jól vigyázzanak ezéigünkre s csak a valódi Franck kávéért kérjék aláírásunkkal ellátva

Heinrich Franck Sohn
Ludwigsburg

a mely, azonkívül Nagytiszteletű Spitzer Salamon bécsi Rabbíus urnak, a Nagytiszteletű Schreiber krakkói főrabbi úr sógorának felügyelete alatt készítették és

izraeliták részére hogy כשר biztosítottak.

Megrendelhetők minden nevezetes nagy és kis kereskedésekben.

Háziasszonyoknak fontos!

Üvegház (Wasserglas Composition)

legjobb minőségű mosószer, kemős alkú fehér szappany. — Alulírottak ajánlják a t. ez.

háziasszonyoknak, mosófogóknak stb. mint a legjobb és legelőcsőbb mosószer, jótállás mellette, hogy a fehérreha ezen szer használatával soha kárt nem szenved, sőt nagyon előnyös, mert idő és sok szappany megtakaríthatik használása által, azonkívül a ruha hófehér szint kap föl és nem hagy szappanyzagot hátra

Van Baerle és társától Bécsben.

Ezen mosószer kapható Pápán

Bermüller Alajos, Kohn Mór, Szalczler Jakab özvegyéné! és Toch József urnaknál.

Főnyeremény 400,000 márka.	Szerencse- jelentés. Felhívás	A nyeremények- ért az állam kezeskedik
-------------------------------	--	--

a Hamburg állam által kezelt nagy pénz-sorsjáték

nyereményeire.

melyben több mint

9 millió 600,000 márka

biztosan nyeretik.

Ezen rendkívüli pénzsorsjáték nyereményei, melyek terv szerint 100,000 sorsjegyet tartalmaznak, következők:

A legnagyobb nyeremény 400,000 márka.		5 nyer. 4000 m.	
jutal. 250,000 márka.			
1 nyer. 150,000	105	3000	
1 " 100,000	263	2000	
1 " 75,000	12	1500	
1 " 50,000	2	1200	
2 " 40,000	631	1000	
3 " 30,000	873	500	
4 " 25,000	1050	300	
2 " 20,000	60	200	
12 " 15,000	100	150	
1 " 12,000	28860	138	
24 " 10,000	3900	124	
5 " 8,000	75	100	
3 " 6,000	7800	94 és 67	
54 " 5,000	7850	40 és 20	

Minden nyeremények kisorsolása 7 osztályba sorozva s június 16 és 17-én biztosan megtörténik. — A legközelebbi első nyereményhúzás hivatalosan van megállapítva és egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr

fel . . . . . 1 - 75
negyed 88

Ezek az állam által kezelt eredeti sorsjegyek (nem tiltott igérvények) a pénzületek bérmentes beküldése után vagy postai előleg mellett általam a legtovább vidékre elküldetnek.

A részvényesek mindegyike eredeti sorsjegyével együtt egy — az államzsimmerrel ellátott — húzási tervet kap. A húzás után pedig felszólítás nélkül azonnal szétküldjük a hivatalos húzás lapstromokat.

A nyeremények kiszolgáltatása és szétküldése általam eszközöltetik az érdekelteknek, pontosan és a legnagyobb titoktartás mellett.

Megrendelések leg egyszerűbben postautalvány használatával mellett eszközölhetnek. Kéretnek tehát egyenesen s teljes bizalommal mihamarább

Id. Heksheher Sámuel

bank- és váltó-irodájához Hamburgban fordulni.

Nyújtunk kezét a szerencsének!

400,000 márka

főnyereményt nyújt szerencsés esetben, a legújabb nagy pénzkisorsolás, mely a magas kormány által jóváhagyva és biztosítva van.

Ezen új terv szerinti berendezése oly mód, hogy néhány hó letelte alatt 7 húzásban 51,700 nyereményi sorsolatik ki, ezek közt 400,000 márkás főnyeremény, e s különösen:

1 nyer. 250,000 márka	1 nyer. 12,000 m.
1 " 150,000 " "	24 " 10,000 " "
1 " 100,000 " "	5 " 8000 " "
1 " 75,000 " "	54 " 5000 " "
1 " 50,000 " "	105 " 3000 " "
2 " 40,000 " "	263 " 2000 " "
3 " 30,000 " "	631 " 1000 " "
4 " 25,000 " "	873 " 500 " "
2 " 20,000 " "	1050 " 300 " "
12 " 15,000 " "	28,860 " 138 " "

A húzások tervszerűleg hivatalosan vannak meghatározva. Ezen nagy és az állam által biztosított pénzsorsolás első húzása

Június 15 és 16-án tartatik, melyre

1 egész sorsjegy 6 márkaért azaz 3 1/2 o. é frt — kr.
1 fel " 3 " " " 1 1/4 " frt — kr.
1 " " " " " 1/2 " " " " frt 90 kr.

Minden megrendelés rögtön és pontosan, vagy utánvétel, vagy az érték előbbeni megküldése esetében posta útján eszközöltetik, és minden megrendelő közvetlenül általunk megkapja az állam zsimmerrel ellátott eredeti sorsjegyeket.

A sorsjegyekhez a hivatalos húzási tervet mellékeltetnek és minden megrendelőnek a megtörtént húzás után felhívás nélkül megküldjük a húzási lapstromot.

A nyeremények kifizetése mindig pontosan állambiztosítók mellett, vagy egyenesen általunk, vagy pedig kívánságra összekötötteknek folytan Osztrák-Magyarország minden nagyobb városában történik.

Általunk eladott sorsjegyeknek a szerzése többnyire kedvezett és több, nagyobb nyeremények közt a főnyeremény is nem egyszerű, főként vásárolt sorsjegyeken nyertett meg és ki is fizetettek; és pedig a többek közt 250,000; 225,000; 150,000; 100,000; 80,000; 60,000; 40,000 márkát stb.

Miután egy ilyen biztos alapra fektetett vállalat mindennel a legnagyobb részvétnel örvend, kérjük a megrendeléseket mihamarabb kezünkhez juttatni.

Kaufmann és Simon,

bank- és váltóüzlete Hamburgban
vesz és elad mindennemű állampapírokat, vasut-részvényeket és kölcsön-sorsjegyeket.

U. I. Az eddigi bizalomért köszönetünket nyilvánítva, felkérjük mostan ezen új sorsolásban részt venni, és megígérjük, hogy úgy mint eddig, ezental is szolid pontos kiszolgálás által a t. érdekelteknek megelégedést kinyerni főtevévünknek leend.

Fentiek.

Törvényesen
A ezim szalagnak
által megbün-
DRÉHER
KIVITELI

tételezett vignéta
utánozása hatóság
tettetik.
ANTAL
PALACZK SÖR

a hamisítatlanság biztositása mellett kizárólagos

csakis

Dréher Antal
sörfőzőjében Kőbányán,

vagy

Budapestben

Dietrich és Gottschlig

cs. kir. udv. szállítók és DRÉHER ANTAL főrak-
tárnokainál megrendelhető.

Árjegyzék ingyen és bérmenten küldetik. Árusítók
(szükséglet szerint) kedvezményi árakban részve-
sítetnek.

Oly palaczköréért, melynek czimzalagán a
"Dietrich és Gottschlig" vezérúrnokok neve elő nem
fordul, a főző jótállást nem vállal.